

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2011, Volume: 6, Number: 2, Article Number:D0054

FINE ARTS

Received: November 2010

Accepted: February 2011

Series : D

ISSN : 1308-7290

© 2010 www.newwsa.com

Oğuz Önal

Öznur Öztusun Çaydere

Kirikkale University

oguzonal@windowslive.com

Kirikkale-Turkey

OTİSTİK ÇOCUKLARDA MÜZİK EĞİTİMİ

ÖZET

Bu araştırma, otistik çocukların müzik eğitimine olan yatkınlıkları ve müziğe olan duyarlılıklarını tespit edebilmek amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla, Kırikkale’de iki otistik çocukla çalışılmıştır. Araştırmada çocukların yaş seviyelerine uygun, sözleri kolay, melodisi akılda kalıcı olan bir çocuk şarkısı öğretilmiştir. “Yaygın Gelişimsel Bozukluğu Olan Bireyler İçin Performans Belirleme Formu” içerisinde yer alan “müzik becerileri modülü”nden dört beceri kullanılmıştır. Öğrenilmesi beklenen etkinlikler BÖP üyeleri tarafından her oturum sonunda değerlendirilmiştir. Verilerin toplanmasında BÖP formu, BÖP değerlendirme formu ve “Müzik Eğitimi Çalışma Sonucu Durum Tespit Gözlem Formu” kullanılmıştır. Otistik çocuklarda, bireysel müzik eğitiminin gerekliliği ve her otistik çocuğa özel müzik eğitimi programının hazırlanması bu araştırmanın sonucudur.

Anahtar Kelimeler: Otizm, Otistik Çocuklar,
Otistik Çocuklarda Müzik Eğitimi,
Müzik ve Sağlık, Müzik ve Otizm

MUSIC TRAINING FOR AUTISTIC CHILDREN

ABSTRACT

This research has been carried out in order to determine autistic children’s responsiveness and predisposition towards music education. For this purpose, two autistic children were studied on in Kırikkale. During the research, children were taught a child song whose lyrics and melody are easy to learn and recall and it was a suitable song in terms of their age level. Four skills from “Musical Skills Module” which appears in “The Performance Specifying Form for the Individuals with Pervasive Developmental Disorders” were used. The activities expected to be learned were measured and evaluated at the end of each session by the members of the Individualized Education Program. Individualized Education Program Form, Individualized Education Program Evaluation Form and also Working Results of Music Education Assessment and Observation Form were used in order to collect the data. The necessity for individualized music education for autistic children and the necessity for preparing individualized music education curriculum for each autistic child are the results of this research.

Keywords: Autism, Autistic Children,
Music Education for Autistic Children,
Music and Health, Music and Autism

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Müzik, duygularımızı düşüncelerimizi bizim dışımızdakilere aktarma yoludur. Müziksel davranış değişikliği oluşturma süreci olarak belirtilen müzik eğitimi ise planlı ve programlı olmak zorundadır. Müzik uygulamada çeşitlense de, hem müziksel hem de müziksel olmayan amaçları gerçekleştirmek için programlarda yer almaktadır. Çünkü müzik, insanın gelişimine katkı sağlaması yönü ile ele alındığında eğitimin bir aracı olarak görülmekte, kısacası doğrudan müziksel olmayan bir amacı gerçekleştirmektedir" (Göğüş, 2008: 370).

Müzik ve müzik eğitimi insan yaşamının her alanında, her boyutunda yerini almaktadır, bilinçli veya bilinçsiz olarak insan yaşamın her anında mevcuttur. İnsanların hem sağlığa kavuşmasını hem de sağlıklı kalmasında bir araç olabilecek olan müzik ve müzik eğitimi yüzyıllardır insan sağlığında bir tedavi yöntemi olarak da kullanılmaktadır.

Müzik insan yaşamında vazgeçilmez bir öğedir. Yaşamda sağlıklı, huzurlu, dengeli ve mutlu olabilmenin yolları yine müzikle çakışmaktadır. İnsanlar gerek dinleyici, gerek icracı, gerekse yaratıcı olsun, kendilerini müziğin içinde bulurlar. İnsanların ihtiyaçları doğrultusunda yol ve yön bulan müzik insan sağlığında da önemli yere sahiptir. Bu bağlamda günümüzde, ülkemizde ve dünyada yaygın olan otizmin tanımı şu şekilde yapılmıştır: "Otizm, yaşamın erken dönemlerinde başlayan ve yaşam boyu süren, sosyal ilişkiler, iletişim, davranış ve bilişsel gelişme gecikme ve sapmayla belirlenen bir nöropsikiyatrik bozukluktur" (Yorbık ve arkadaşları, 2003: 67). "Her ne kadar ülkemizdeki otistik birey sayısı tespit edilememişse de Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) verileri ışığında; ülkemizde 90.000 otistik birey olduğu varsayılmaktadır. Bunun 40.000'i okul öncesi ve ilköğretim çağına olduğu kabul edilebilir. Eldeki sayılar kurumlara başvuran ve tanı konulan bireyleri ifade etmektedir" (Aksüt, 2001: 57) Sağlıklı ya da, sağlık problemi olan çocuklarda müziği bir araç olarak kullanmak mümkündür. Müzik eğitiminin otistik çocukların yaşamlarına katkı sağlayacağı düşüncesi ile aşağıdaki problemlere ve alt problemlere cevap aranmıştır.

- **Problem:**

Otistik çocuklar, çocuk şarkısı yoluyla müzik etkinliğine ne derece katılabilir?

- **Alt Problemler:**

Otistik çocuklar öğretilen;

- o Çocuk şarkısının sözlerini ne derece söyleyebilirler?
- o Çocuk şarkısının ezgilerini ne derece doğru öğrenebilirler?
- o Çocuk şarkısını dinlerken ne derece uygun ritim tutabilirler?
- o Çocuk şarkısını söylerken ne derece uygun ritim tutabilirler?

- **Araştırmanın Amacı:**

Bu araştırma, otistik çocuklarda müzik eğitiminin uygulanabilirliğini, bu tür çocukların müziğe karşı ilgilerinin olup olmadığını; varsa ne düzeyde olduğunu tespit etmeyi amaçlamaktadır.

- **Sayıtlar:**

- o BÖP formu, Milli Eğitim Bakanlığınca özel eğitimde kullanılması uygun görülmüş, araştırma için uygun bir formdur.
- o BÖP değerlendirme formu, Milli Eğitim Bakanlığınca özel eğitimde kullanılması uygun görülmüş araştırma için uygun bir değerlendirme formudur.
- o BÖP üyeleri objektif davranmışlardır.

- o Müzik eğitimi çalışma sonucu durumu tespit gözlem formu, çalışma için uygun bir formdur.

- **Sınırlılıklar:**

- o Bu araştırma Kırıkkale ili Uzmaneller Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi ve Hanımeller İlköğretim Okulu OÇEM alt sınıfı ile
- o Burada bulunan otistik çocuklardan 8-15 yaş gurubundaki öğrencilerin konuşabilenleri ile sınırlıdır.

- **İlgili Araştırmalar:**

Bodur ve Soysal (2004: 396) otistik bebeklerin müziğe karşı ilgili olduğunu ve bu bebeklerin oldukça seçici ve yalnızca beğendikleri müzikleri dinlediğini söylemiştir. Daha bebeklik döneminde otistik çocukların müzik dinleme konusunda seçici olduğu belirtilmiştir.

Yolga Tahiroğlu ve arkadaşlarının (2003: 336,237) yapmış olduğu "Otistik Belirtilerle Başvuran İki Çocukta Farklı Klinik Seyir ve Bozukluklar: Olgu Sunumu" başlıklı çalışmasında iki çocuğunda müzik dinlemekten hoşlandığı söylenmektedir. Birinci çocuğun, müzik dinlemeyi sevdiği ve sürekli televizyonlarda müzik kanallarını izlemek istediğinden bahsedilirken, ikinci çocuğun sürekli televizyonda müzik kanalları izlediği ve şarkı sözlerini kısa sürede ezberlediğini söylemektedir. Müziğin bu iki çocukta da dikkat çekici bir unsur olduğu düşünülürse, bu iki çocuğa da verilecek eğitimin amacına daha çabuk ulaşmasında müzik eğitiminden faydalanılması yararlı olabilir.

Koçbeker ve Şaban'ın (2005: 410-416) "Otistik Bir Çocuğun Yabancı Dil Öğrenimine İlişkin Örnek Olay İncelemesi " başlıklı çalışmasında deneğin saz, kanun gibi müzik aletlerine karşı da özel bir ilgisi olduğu söylenmiştir. Müziğe karşı duyarlı olduğu, dinlediği bir şarkıdan hemen etkilendiği ve birkaç kere dinledikten sonra melodisini ve sözlerini rahatlıkla hatırlayıp, şarkıyı söyleyebildiği belirtilmiştir. Şarkının hüzünlü bir konusu varsa üzülüğünü, hatta ağladığını, şarkıların konusu neşeli olduğunda coşkuyla ve vücut hareketleriyle eşlik ettiğinden bahsetmektedir. Şarkıları kullanmak, bazen denekle zor yapılan bir dersin ardından, ona yeni bir şeyler öğretmek için de iyi bir alternatif olabildiğinden söz etmektedir.

Alpaytaç (2007;103), Yedi Tepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Antropoloji Bölümünde "Otizm Üzerine Türkiye'den Bir Örnek Vaka İncelemesi" adlı yüksek lisans tezinde incelediği otistik deneği ile ilgili olarak doktorunun görüşlerine yer vermiştir. Doktorun bu görüş ve saptamaları içerisinde, deneğin müziğe karşı ilgi duyduğunu belirtmiştir.

Orr ve arkadaşlarının (1998) "Ritmik Akışın Otistik Kişiler Üzerindeki Etkisi" adlı makalesinde, rahatlatılmış kalp ritmi olan (50 ile 65 arası ritmik akışı) otistik çocuklara uygulanmasının, çocuklar üzerinde rahatlatıcı ve olumsuz davranışları giderici bir etkisi olabileceğinden bahsedilmektedir. Bu amaca ulaşmak için; Melanie adında, 11 yaşında otistik bir kız çocuğuna, tespit edilen baş sallama ve çığlık atma gibi iki olumsuz davranışının giderilmesi amacı ile vuruşları 50-60 olan bir müzik, belirlenen program çerçevesinde uygulanmıştır. Her uygulama açık sınıf oturumunda yapılmıştır. Baş sallama ve çığlık atma davranışı için ayrı istatistik tutulmuştur. Her davranışın tekrarlamaya sayısı ve her davasın da kaç defa yaptığı tablolarla gösterilmiştir. Bu çalışmada sonuç olarak baş sallama davranışında azalma olmuş ve her davranışın içinde ki hareket sayısı da azalmıştır. Aynı şekilde çığlık atma sayısında da azalma görülmüştür. Sonuç olarak ritmik akışın otistik kişiler ve diğer gelişimsel bozuklukların kontrolünde yardımcı olunabileceği, otistiklerde duyuusal hareketi uyarmada ya da daha duyuusal tedavi

usullerine (görme, dokunma, tatma, işitme, vücutta uyarınları duyma ve koklama) yardım edebileceği söylenmiştir. Hipotez gibi bir destek ve bu teknik üzerinde ihtiyaç duyulan daha fazla araştırma yapılabileceği ve ritmik akışın etkisine inanılırsa yaygın gelişimsel bozukluklara ulaşılacağını, bunun da öğrenmeyi ve sosyal hedefleri kolaylaştırabileceğinden bahsedilmektedir.

Boso ve arkadaşlarının (2007) "Uzun Süreli Etkileşimli Müzikle Tedavinin Davranış Profili ve Şiddetli Otistik Rahatsızlığı Bulunan Genç Erişkinlerin Müzikal Becerileri Üzerindeki Etkisi" adlı makalesinde otistik rahatsızlığı bulunan genç erişkinler de müzikle tedavi sonucunda müzikal becerilerinde ki ilerlemeden bahsedilmektedir. Bu amaçla 52 haftalık bir deneme yapılmıştır. Otistik rahatsızlıkları bulunan 23 ile 38 yaş arasında 7 erkek ve 1 bayan toplam 8 kişi çalışmaya katılmıştır. Bu kişiler daha önce müzik eğitimi almamış kişilerdir. Özel bir rehabilitasyon merkezinde, bir grup ortamında, piyano, elektrikli bir klavye ve davul kullanılarak, iki müzik terapisti eşliğinde seanslar düzenlenmiştir. Her seansta piyano çalma, davul çalma ve şarkı söyleme gibi üç farklı etkinlik yapılmıştır. Kısa ya da uzun bir melodi söyleme, do nota dizisini bir klavyede çalma, bir ritmi tekrar çalma, karışık ritim kalıplarını çalma gibi etkinlikler düzenlendiğinden bahsedilmektedir. Sonuçların ölçümü için üç kere klinik değerlerin ve müzikal becerilerin ölçümü yapılmıştır. Bu çalışma diğer çalışmaların aksine uzun süren bir çalışmadır. Kullanılan ölçekler, CGI (Klinik Evrensel Değerler) ve BPRS (Kısa Psikiyatrik Derecelendirme Ölçeği) dir. Çalışmanın sonucu olarak müzikal becerilerde başlangıç aşamasına göre önemli ilerlemeler olmuş, uzun süreli etkin müzik tedavi yönteminin, genç erişkinlerde faydalı bir etkinlik olduğunu gösteren, başlangıç delilleri olarak sunulduğundan bahsedilmektedir.

Gold ve arkadaşlarının (2009) "Otizmde Müzikle Tedavi" adlı makalesi otistik çocuklarda müzikle tedavinin etkisini ve "plasebo" ile arasındaki etki farkını gözden geçirmeyi amaçlamıştır. Bununla ilgili tüm rasgele kontrollü denemeler ve kontrollü klinik denemeler araştırılmış, bunlardan 3 araştırma "plasebo" tedavisi ile karşılaştırıldığı için kapsama alınmıştır. Bu araştırmalardan ikisi çapraz geçişli bir düzende ve diğeri ise yöndeş grup şeklinde olduğu belirtilmiştir. Kısa müzikle tedavi müdahaleleri olan üç küçük çalışmanın otistik çocuklar üzerindeki etkileri ve plasebo tedavisine göre durumu araştırılmıştır. Sonuç olarak müzikle tedavi yönteminin müziğin kullanılmadığı benzer tedavi şekillerinden daha üstün olduğu belirtilmiş ve müzikle tedavide müziğin etkisinin belirliliği için bir gösterge olduğu belirtilmiştir. Müzikle tedavinin sözlü ve işaret dili ile iletişim becerileri konusunda "plasebo" tedavisinden daha da üstün olduğu öte yandan davranışsal problemler üzerinde herhangi bir etkisinin olup olmadığının belirsiz olduğunun gözlemlendiği söylenmiştir. Yazarlar sonuçların klinik uygulanabilirliğini kuvvetlendirmek ve müzikle tedavinin etkilerinin ne kadar uzun süreli olduklarını gözlemek için daha iyi bir ortamda, daha geniş bir denek grubuyla, daha tipik bir klinik ortamında yapılmış daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulduğunu belirtmişlerdir. Bu araştırmanın sonuçlarını uygulamaya dönüştürmek istediğimizde müzikle tedavi uygulamasının akademik uzmanlık ve klinik eğitim gerektirdiğinden önemli olduğuna dikkat edilmesi gerektiğini söylemişlerdir.

Sinha ve arkadaşlarının (2009) "Otistik Rahatsızlıklarda İşitsel Birleştirme Eğitimi ve Diğer Ses Tedavileri" adlı makalesinde otistik çocukların ses karşı olağan dışı duyarlılığının müzikal seslerle tedavisini araştırmaktadır. Bu amaçla 278 makale ve özetten 6 tanesi konuyla ilgili bulunup incelenmiştir. Bu 6 tane rasgele kontrollü deneme yöntemsel olarak incelendiğinde problemler olduğu

belirtilmiştir. Çıktı kategorilerinden davranışsal problem incelendiğinde bir çalışmada, zihinsel yetenek incelendiğinde yine sadece çalışmada, ses duyarlılığı incelendiğinde yine birinden ama standart dışı bir testle, dinleme becerileri ve anlama incelendiğinde yine sadece birinde ve ters tepkiler incelendiğinde hiçbir çalışmada olumlu sonuç görülmemiştir. Genel olarak çalışmalarda uygulanan tedavilerin etkinliğinin ölçüldüğü testlerde tutarlılık seviyesi az ya da hiç denecek kadar az bulunmuş, bundan dolayı da sonuçlar birleştirilmemiştir.

Dr. Bernard'ın "Otistik ve Gelişimsel Gecikme Gösteren Çocuklar İçin Dil Şarkıları" adlı makalesinde, STEP programında (İstisna çocuklar için planlı eğitim) olan Saiful ve Crystal adlı iki otistik öğrencinin müzikle yapılan, temel sosyal ve iletişimsel oyunlarla kendi kendilerine yetme durumlarını gözlemlemiştir. İki öğrenciyi de ayrı olarak hikâye diliyle anlattığı çalışmasında bilindik melodilerin, sosyal ve iletişimsel eksikliklerine göre sözleri değiştirilerek çocuklara oyun yöntemiyle nasıl öğretildiğinden bahsedilmektedir. Bunun için geleneksel çocuk şarkılarının sözlerinin bu çocuklar için bir anlamı olmadığı ve onlar için değiştirilmesinin daha kullanılabilir olduğundan bahsedilmektedir. STEP programı içerisinde işlevsel beceri gelişimine odaklanarak dil şarkılarının davranışsal eğitim çerçevesinde geliştirildiği söylenmektedir. Şarkıların anlamsız kafiyeleri özellikle iletişimsel konuşma zorluğu çeken otistik çocuklar için gerçekten etkileyici olabildiği ve şarkıların işlevselliklerinin ise diğer taraftan onların iletişimsel gelişimlerine de katkı sağladığı belirtilmiştir. Otistik çocukların normal olan akranlarına göre daha iyi müzikal becerilerine sahip olduğu, bunu sebebi olarak da, dil işlevleri için gerekli sol yarımkürenin genel olan üstünlüğü yönünden eksik olduğu, beynin sağ yarımküresinde şifrelenmiş olan görsel/mekânsal ve müziksel becerilerin otistik kişilerde bozulmamış olduğunun görüldüğü söylenmiştir. Özel dil bölümlerinin şarkılarla öğretilmesi açık uçlu bir süreç olarak görülmüş, ebeveynler, öğretmenler ve terapistlerin şarkıların geliştirilmesi anlamında kendi fikirlerini öne sürmeleri gerektiği belirtilmiştir. Özellikle çocukların bu anlamda müthiş fikirleri olduğu söylenmiştir.

Berrakçay'ın (2008) yaptığı "Müziğin Yaygın Bir Gelişimsel Bozukluk Tipi Olan Otizmde Ortaya Çıkan Problemler Üzerine Etkisi: Ritim Uygulaması Çerçevesinde 4 Örnek Olay" adlı yüksek lisans çalışmasında dört otistik çocukla on oturumluk ritim çalışmaları yapıldığı söylenmiştir. Çalışma sırasında çocukların belirlenen problemlerini haftalık olarak ölçülürken çocukların ritim performansları da değerlendirilmiştir. Ritim çalışmaları "Ritim Tekrar Ölçeği" kullanılarak ölçülmüş, problemler ise "Problemler Davranış Haftalık İzleme Formu" ile çocuğun ailesi tarafından takip edildiğinden bahsedilmiştir. Çocukların her birinde farklı problemler belirlenmiş ve her bir çocuk için belirlenen problemler davranışların takip edildiği belirtilmiştir. Çalışma sonucunda her otistik çocuğun müziğe karşı yeteneğinin olmadığı, müzik çalışmalarının problemlerini azaltmaya yönelik alternatif bir terapi yöntemi olduğu ve otistik çocukların herhangi bir çalgıyla ilişkilendirilmesinin müziğe ilgilerinin artmasında önemli bir etken olacağı söylenmiştir.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu araştırma,

- Otistik çocuklarda müzik eğitiminin önemini ortaya konulması açısından,

- Otistik çocukların müziğe karşı ilgilerinin ortaya konulması açısından,
- Otistik çocuklar üzerinde gelecekte yapılacak çalışmalara ışık tutması açısından,
- Müzik eğitiminin özel eğitimdeki gerekliliğinin ortaya konulması açısından önemlidir.

3. ANALİTİK ÇALIŞMA (ANALYTICAL STUDY)

Bu araştırmada tek denekli araştırma deseni kullanılmıştır. Tek denekli araştırma, sadece bir deneğe ilişkin bulguların yorumlandığı yarı deneysel bir araştırma türüdür " (Büyüköztürk ve Arkadaşları, 2008: 212). Otistik çocukların her birinin ayrı özelliklere sahip olduğu düşünülerek bu araştırmada tek denekli deseninin kullanılması kararlaştırılmıştır (a.g.e, 212). "Tek denekli desenler klinik psikoloji, ilaç sanayi, eğitim, özel eğitim, sosyal hizmetler, psikiyatri ve psikolojik danışmanlık alanlarında sıklıkla kullanılmaktadır" (a.g.e, 212).

Tek denekli araştırma desenlerinden "Çoklu Başlama Düzeyi Deseni" içerisinde yer alan "Denekler Arası Çoklu Başlama Deseni" kullanılmıştır. "Bu desende aynı deneysel işlem, aynı ortamda ve koşullar altında, aynı bağımlı değişken üzerindeki farklı deneklere uygulanır" (a.g.e, 212).

- **Araştırmanın Evreni:**

Araştırmanın evreni, Kırıkkale ili merkez ilçesi özel eğitim kurumlarından "Uzmaneller Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi" ve "Hanımeller İlköğretim Okulu" dur

- **Araştırmanın Örnekleme:**

Bu araştırmanın örneklemini, Kırıkkale ili merkez ilçesi özel eğitim kurumlarından, "Uzmaneller Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi"nde ve "Hanımeller İlköğretim Okulu"nda eğitim alan iki otistik öğrenci oluşturmaktadır.

- **Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi:**

Verilerin toplanmasında BÖP gözlem formu ve Likert tipi MEÇSD gözlem formu kullanılmıştır. BÖP gözlem formu BÖP birim üyeleri tarafından, MEÇSD gözlem formu birbiriyle eşit özelliklere sahip üç gözlemci tarafından değerlendirilmiştir. BÖP gözlem formu her oturum için kullanılmıştır. MEÇSD gözlem formu her oturum bitiminde kullanılmıştır. Her iki veri toplama yöntemi de yorumlanarak, araştırmaya uygun şekilde çözümlenmiştir.

- **Deneysel Uygulama:**

Deneklerle on beşer dakikalık on oturum yapılarak çalışılmıştır. Çalışmalar öğrencilerin özel eğitim derslerinden sonra yapılmıştır.

4. BULGULAR VE TARTIŞMALAR (FINDINGS AND DISCUSSIONS)

Araştırmada belirlenen alt problemlerin bulguları aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 1. Şarkının sözlerinin öğrenilme durumu
 (Table 1. Level of learning state of the lyrics)

"Şarkının Sözlerini Söyler" Davranışı	Birinci Denek						İkinci Denek					
	BÖP Formuna Göre Bulgular	MEÇSD Gözlem Formuna Göre Bulgular					BÖP Formuna Göre Bulgular	MEÇSD Gözlem Formuna Göre Bulgular				
		Hiç	Az	Orta	İyi	Çok İyi		Hiç	Az	Orta	İyi	Çok İyi
1. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-
2. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-
3. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-
4. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-
5. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-
6. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-
7. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	-	X	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-
8. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	-	X	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-
9. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	-	X	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-
10. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	-	X	Bağımsız (+)	-	-	-	-	X

Tablo 1 incelendiğinde, birinci deneğin ilk altı oturumda şarkının sözlerini iyi derecede öğrendiği, son dört oturumda ise tamamen öğrendiği söylenebilir. Bu durum birinci deneğin şarkının sözlerini tamamen öğrendiğini göstermektedir. İkinci deneğin ise, dokuz oturum boyunca şarkının sözlerini iyi derecede öğrendiği, sadece son oturumda ezginin tamamını öğrendiği söylenebilir. Bu durumda her iki deneğin de, şarkının sözlerini öğrendiği söylenebilir. BÖP formu incelendiğinde ise, her iki deneğinde, şarkının sözlerini bağımsız olarak söyleyebildiği görülmektedir.

Tablo 2. Şarkının ezgisinin öğrenilme durumu
 (Table 2. Level of learning state of the tune)

"Şarkının Ezgisini Seslendirir" Davranışı	Birinci Denek						İkinci Denek					
	BÖP Formuna Göre Bulgular	MEÇSD Gözlem Formuna Göre Bulgular					BÖP Formuna Göre Bulgular	MEÇSD Gözlem Formuna Göre Bulgular				
		Hiç	Az	Orta	İyi	Çok İyi		Hiç	Az	Orta	İyi	Çok İyi
1. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-
2. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-
3. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-
4. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-
5. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-

Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-
6. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-
7. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-
8. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-
9. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-
10. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-

Tablo 2 incelendiğinde, birinci denek on oturumda şarkının ezgisini iyi derecede söyleyebilmektedir. Bu durum birinci deneğin şarkının ezgisini tamamen öğrenemediğinin göstergesidir. İkinci deneğin ise, on oturum boyunca şarkının ezgisini az derecede öğrendiği söylenebilir. Her iki denek ele alındığında, birinci deneğin şarkının ezgisini daha iyi öğrendiği, ikinci deneğin ezgiyi iyi düzeyde öğrenemediği ortadadır. Bu durum birinci deneğin müzikal algısı ile ikinci deneğin müzikal algısı arasında farklılık olduğunu göstermektedir. BÖP formu incelendiğinde şarkının ezgisini, birinci deneğin bağımsız, ikinci deneğin ise başlangıç düzeyinde söylediği görülmüştür.

Tablo 3. Şarkının kaydını dinlerken uygun ritim tutma durumu
 (Table 3. State of keeping the beat properly while listening to the song)

"Şarkının Kaydını Dinlerken Marakas Kullanarak Ritim Tutar" Davranışı	Birinci Denek						İkinci Denek					
	BÖP Formuna Göre Bulgular	MEÇSD Gözlem Formuna Göre Bulgular					BÖP Formuna Göre Bulgular	MEÇSD Gözlem Formuna Göre Bulgular				
		Hiç	Az	Orta	İyi	Çok İyi		Hiç	Az	Orta	İyi	Çok İyi
1. Oturum	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
2. Oturum	Model Olma	-	-	X	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
3. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Model Olma	-	-	-	X	-
4. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Model Olma	-	-	-	X	-
5. Oturum	Model Olma	-	-	X	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
6. Oturum	Model Olma	-	-	X	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
7. Oturum	Model Olma	-	-	X	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
8. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Model Olma	-	-	-	X	-
9. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Model Olma	-	-	-	X	-
10. Oturum	Bağımsız (+)	-	-	-	X	-	Model Olma	-	-	-	X	-

Tablo 3 incelendiğinde, birinci deneğin ilk oturumda şarkıyı dinlerken uygun ritmi az derecede vurduğu, ikinci oturumda orta derecede vurduğu, üçüncü ve dördüncü oturumda iyi düzeyde vurduğu görülmüştür. Beşinci, altıncı ve yedinci oturumlarda orta düzeyde ritim vurduğu, son üç oturumda ise iyi düzeyde vurduğu ortadadır. Bu durum birinci deneğin şarkıyı dinlerken iyi düzeyde ritim vurduğunu ve oturumların başından sonuna kadar şarkıyı dinlerken ritim vurma durumunu giderek geliştirdiğini göstermektedir. İkinci denek için yine Tablo 3. incelendiğinde on oturum boyunca şarkıyı dinlerken uygun ritmi iyi düzeyde vurduğu görülmüştür.

Her iki denek ele alındığında ise, ikinci deneğin şarkıyı dinlerken uygun ritmi ilk oturumdan son oturuma kadar aynı düzeyde vurabildiği, birinci deneğin ise oturumların başından sonuna kadar şarkıyı dinlerken ritim vurma durumunu giderek geliştirdiğini göstermektedir. BÖP formu incelendiğinde şarkının kaydını dinlerken, birinci deneğin son üç oturumda bağımsız düzeyde marakasla ritim vurabildiği, ikinci deneğin ise tüm oturumlarda model olduğunda marakasla ritim vurabildiği görülmektedir.

Tablo 4. Öğretilen şarkıyı söylerken uygun ritim tutma durumu
(Table 4. State of keeping the beat properly while singing the song taught)

"Şarkıyı Söylerken Marakas Kullanarak Ritim Tutar" Davranışı	Birinci Denek					İkinci Denek						
	BÖP Formuna Göre Bulgular	MEÇSD Gözlem Formuna Göre Bulgular					BÖP Formuna Göre Bulgular	MEÇSD Gözlem Formuna Göre Bulgular				
		Hiç	Az	Orta	İyi	Çok İyi		Hiç	Az	Orta	İyi	Çok İyi
1. Oturum	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
2. Oturum	Başlangıç Değerlendirme	-	X	-	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
3. Oturum	Model Olma	-	-	X	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
4. Oturum	Model Olma	-	-	X	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
5. Oturum	Başlangıç Değerlendirme	X	-	-	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
6. Oturum	Model Olma	-	-	X	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
7. Oturum	Model Olma	-	-	X	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
8. Oturum	Model Olma	-	-	X	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
9. Oturum	Model Olma	-	-	X	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-
10. Oturum	Model Olma	-	-	X	-	-	Model Olma	-	-	-	X	-

Tablo 4 incelendiğinde, birinci deneğin ilk iki oturumda şarkıyı söylerken uygun ritmi az derecede vurduğu, üçüncü ve dördüncü oturumda orta derecede vurduğu, beşinci oturumda hiç vuramadığı ve son beş oturumda orta düzeyde vurduğu görülmüştür. Bu durum, birinci deneğin şarkıyı söylerken orta düzeyde ritim vurduğunu göstermektedir. Yine Tablo 4 incelendiğinde ikinci denek on oturumda da şarkıyı söylerken uygun ritmi iyi düzeyde vurduğu görülmektedir.

Her iki denek ele alındığında ise, şarkıyı söylerken uygun ritmi birinci denek orta düzeyde vurduğu, ikinci denek ise iyi düzeyde vurduğu söylenebilir.

BÖP formu incelendiğinde, şarkıyı söylerken birinci denek son beş oturumda model olunca marakasla ritim vurabildiği; ikinci denek tüm oturumlarda model olduğunda marakasla ritim vurabildiği görülmektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND SUGGESTIONS)

Araştırmada her iki denek on oturumun sonunda yetenekleri parelerinde şarkının sözlerini ve ezgisini öğrenmiş ve yine her iki denek şarkının kaydını dinlerken şarkıya uygun ritim vurabilmiştir. Ancak, her iki denekte on oturumun sonunda şarkıyı söylerken şarkıya uygun ritim vuramamışlardır. Bu durum, otistik çocukların yetenekleri ve ilgileri doğrultusunda verilen müzik eğitimine katılabileceklerini göstermektedir. Otistik çocuklarda, bireysel müzik eğitiminin gerekliliği ve her otistik çocuğa özel müzik eğitimi programının hazırlanması bu araştırmanın sonuçlarından biridir. Bu açıdan otistik çocuklarla müzik eğitiminin güçlükleri ortadadır. Bütün bunlar göz önünde bulundurularak, otistik çocuklarla müzik eğitiminde süreklilik oldukça önemlidir.

Berrakçay'ın (2008) " Müziğin Bir Yaygın Gelişimsel Bozukluk Tipi Olan Otizmde Ortaya Çıkan Problemler Üzerindeki Etkisi: Ritim Uygulaması Çerçevesinde Dört Örnek Olay" adlı araştırmasının sonuçları ile yapılan araştırmanın sonuçları arasındaki en büyük paralellik, her otistik çocuk için özel müzik eğitimi programının hazırlanmasıdır.

İlgili yayınlarda bahsedilen Boso ve arkadaşlarının "Uzun Süreli Etkileşimli Müzikle Tedavinin Davranış Profili ve Şiddetli Otistik Rahatsızlığı Bulunan Genç Erişkinlerin Müzikal Becerileri Üzerindeki Etkisi" adlı makalesinde otistik rahatsızlığı bulunan genç erişkinler de müzikle tedavi sonucunda müzikal becerilerindeki ilerlemeden bahsedilmektedir. Çalışmanın sonucu olarak müzikal becerilerde başlangıç aşamasına göre önemli ilerlemeler olmuş, uzun süreli etkin müzik tedavi yönteminin, genç erişkinlerde faydalı bir etkinlik olduğunu ortaya koymuştur. Boso ve arkadaşlarının yaptığı bahsedilen araştırma 52 haftalık bir araştırmadır, hâlbuki yapılan bu araştırma 10 haftalık bir araştırmadır. Her iki araştırmada da deneklerin müzikal becerilerindeki olumlu değişimden bahsedilmiştir. Yapılan bu araştırmada deneklerle on haftadan daha fazla çalışılması durumunda, deneklerin müzikal becerilerindeki oluşacak olumlu durum ortadadır. Boso ve arkadaşlarının araştırması bu durumu desteklemektedir.

• Öneriler:

Bu tür çalışmaların, otistik çocukların eğitimleri süresince yapılarak takip edilmesi daha etkili sonuçlar ortaya çıkarabilir.

Otistik çocukların, müziksel yeteneklerinin keşfedilmesi ve bu yönlerinin geliştirilmesi için; bu çocuklarla çalışacak müzik öğretmenlerine otizm ile ilgili eğitim verilmesi sağlanabilir.

Verilmek istenen her tür eğitimde, müziğin araç olarak kullanılması amaca ulaşmayı kolaylaştırabilir.

Aynı anda şarkı söyleyerek ritim tutma davranışının geliştirilebilmesi için, yeni bir müzik eğitimi çalışma programı yapıp her iki denekle çalışmaya devam edilebilir.

Özel eğitim bölümlerinde eğitim gören müziksel algısı yüksek, yetenekli ve ilgili öğrenciler için, yan dal müzik eğitimi programı geliştirilebilir. Böylelikle bu alandaki öğretmen ihtiyacı karşılanabilir.

Ülkemizde otizm üzerine çalışan özel eğitimcilere müzik eğitimi konusunda hizmet içi eğitim verilebilir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Alpaytaç, S., (2007) Otizm Üzerine Türkiye'den Bir Örnek Vaka İncelemesi, , Antropolji Bölümü Yüksek Lisans Tezi, Yedi Tepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Antropoloji Bölümü, İstanbul.
2. Aksüt, M., (2001), Yeni Bin Yılın yeni Eğitim Merkezleri
3. (OCEM'ler) ve Otistik Bireylerin Eğitimi, cilt 3, sayı 2, AKU Sosyal Bilimler Dergisi, Afyon
4. Berrakçay, O., (2008), Müziğin Bir Yaygın Gelişimsel Bozukluk Tipi Olan Otizmde Ortaya Çıkan Problemler Davranışlar Üzerine Etkisi: Ritim Uygulaması Çerçevesinde 4 Örnek Olay İncelemesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzik Bilimleri Anabilimdalı Yüksek Lisans Tezi, İzmir
5. Bernard V., Salwanizah, O.M., (1994) Language Songs for Children with Autism and/or Developmental Delay,
6. Bodur, Ş. ve Soysal, Ş., (2004). Otizmin Erken Tanısı ve Önemi, Cilt 13, Sayı 10, Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, Ankara
7. Boso, M., Emanuele, E., Minazzi, V., Abbamonte, M., and Politi, P., (2007), Effect of Long-Term Interactive Music Therapy on Behavior Profile and Musical Skills in Young Adults with Severe Autism , ,Volume 13. number 7 pp. 709-712, The journal of Alternative and Complementary Medicine, Mary ann Liebert
8. Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F., (2009), Bilimsel Araştırma Yöntemleri, 4. Baskı, Pegem Akademi, Ankara
9. Göğüş, G., (2008), İlköğretim I. Kademe Müzik Eğitiminde Öğretmenin Etkinliği, , Cilt 21, Sayı 2, Bursa Eğitim Fakültesi Dergisi, Bursa
10. Gold, C., Wigram, T., and Elefant, C., (2009) Music therapy for autistic spectrum disorder (Review), sayı.1, The Cochrane Collaboration,
11. Koçbeker, B.N. ve Şaban, A., (2005) Otistik bir çocuğun yabancı dil öğrenimine ilişkin örnek olay incelemesi, Sayı 14 , Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Konya
12. Orr, J.T., Myles, B.S., and Carlos, J.K., (1998), The Impact Of Rhythmic Entrainment on a Person with Autism, Volume 13, number 3 pages 163-166 Fokus on Autism and Other Developmental Disabilities
13. Sinha, Y., Silove, N., Wheeler, D.M., and Williams, K.J., (2009), Auditory integration training and other sound therapies for autism spectrum disorders, sayı.1, The Cochrane Collaboration,
14. Yolga, T.A., Fırat, S., Somer, D.R. ve Avcı, A., (2003), Otistik Belirtilerle Başvuran iki Çocukta Farklı Klinik Seyir ve Bozukluklar, Sayı 6 Olgu Sunumu, Klinik Psikiyatri, Adana
15. Yorbık, Ö., Kırmızıgül, P., Yüksel, S. ve Söhmen, T., (2003), Yaygın Gelişimsel Bozukluğu Olan Çocuk ve Ergenlerin Doğumunda Mevsimsel Değişikliklerin Araştırılması, Cilt 10 , Sayfa 2, Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, Ankara